DVOGLASNE INVENCIJE J.S. BACHA

Aušić, Hrvoje

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, The Academy of Arts Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:134:995165

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of the Academy of Arts in Osijek

zir.nsk.hr

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA GLAZBENU UMJETNOST
STUDIJ GLAZBENE PEDAGOGIJE

Hrvoje Aušić

DVOGLASNE INVENCIJE J. S. BACHA

Završni rad

Mentor: red. prof. art. Sanja Drakulić

Osijek, 2017.

Sadržaj

1. Uvod 1

2. Invencije kao glazbeni oblik 2

2.1. Kontrapunktska obrada i vrste imitacija u invenciji 3

2.1.1. Tehnika obrtajnog kontrapunkta 3

2.1.2. Sekvence 3

2.1.3. Imitacija 4

3. Oblik i tonalni plan dvoglasnih invencija J. S. Bacha 6

4. Analiza dvoglasnih invencija 7

4.1. Dvoglasna invencija br. 1 u C-duru 7

4.2. Dvoglasna invencija br. 4 u d-molu 11

4.3 Dvoglasna invencija br. 6 u E-duru 16

5. Zaključak 20

6. Sažetak 21

7. Literatura 22

8. Prilozi 23

1. Uvod

Tema ovog završnog rada su dvoglasne invencije J.S.Bacha (1685-1750), jednog od najvećih skladatelja svih vremena. To da je bio veliki skladateljski genije i majstor polifonije može se vidjeti u njegovim brojnim djelima. Pisao je kantate, oratorije, zborska djela, djela za čembalo, komorna i orkestralna djela. U većini tih djela se mogu vidjeti složeni polifoni postupci koje je vješto izbrusio na manjim skladbama koje je pisao u ranijoj životnoj dobi. Upravo među te minijature spadaju i dvoglasne invencije.

1720. godine Bach je napisao zbirku od 60 minijatura koja je imala didaktičku svrhu i skladana je za njegovog sina. 1723. godine se iz te zbirke izdvaja 15 dvoglasnih i 15 troglasnih invencija. Ono što je za starije učenike glazbe zbirka "*Dobro ugođeni klavir*" od dva sveska preludija i fuga, to je za one najmlađe zbirka dvoglasnih i troglasnih invencija. Njihovo analiziranje nam može puno pomoći u shvaćanju polifonije te u boljem razumijevanju njegovih kasnijih djela.

Ovaj završni rad sastoji se od 8 cjelina koje opisuju *invencije kao glazbeni oblik, kontrapunktnu obradu i vrste imitacije u invenciji, tehnike obrtajnog kontrapunkta, sekvence, imitacije, oblik i tonalni plan dvoglasnih invencija te analize neke od Bachovih invencija, zaključka, literature* i *priloga*. U invencijama se analizira njihov oblik, tonalni plan te vrste imitacija i ostalih polifonih postupaka koje skladatelj koristi.

2. Invencije kao glazbeni oblik

Riječ invencija dolazi od latinske riječi *inventio*,što znači nešto novo, domišljato, tek otkriveno. Takav naziv koristi se još od 16. stoljeća kako bi se naznačilo nešto novo u glazbenom obliku te nam govori kako je potrebno puno spretnosti i domišljatosti u njihovom pisanju i spajanju glasova u savršenu cjelinu.

Naziv invencija u glazbi odnosi se na polifonu skladbu tipičnu za razdoblje baroka koja se temelji na postupku imitacije, sekvenci te obrtajnog kontrapunkta. U invencijama se glazbeni materijal kontrapunktski obrađuje što znači da se materijal iznosi u inverziji, retrogradno, u diminuciji i augmentaciji, kanonskoj imitaciji i *stretti*. Invencije se najčešće sastoje od tri dijela, što je blisko obliku fuge, te od dva dijela što je bliže baroknom dvodijelnom obliku.

J. S. Bach (1685-1750) barokni je skladatelj koji je proslavio invencije kao glazbeni oblik. Skladao je 15 dvoglasnih i 15 troglasnih invencija (koje se još nazivaju i *sinfonije*) za čembalo. U početku je to bila zbirka od 60 minijatura za čembalo koja je imala didaktičku svrhu tj. Bach ju je napisao za svog sina W. Friedemanna. U kasnijem prijepisu tih minijatura Bach je izdvojio zbirku od 15 *preambula* i 15 *fantazija* koje kasnije mijenjaju naziv u invencije.

2.1. Kontrapunktska obrada i vrste imitacija u invenciji

U ovom poglavlju definira se kontrapunktska obrada koja podrazumijeva korištenje obrtajnog kontrapunkta i sekvenci koje su česte u invencijama. Budući da se invencije temelje na imitaciji koje će se kasnije javljati u analizi dvoglasnih invencija, definirat će se i nabrojati vrste imitacija.

2.1.1. Tehnika obrtajnog kontrapunkta

Tehnika obrtajnog kontrapunkta podrazumijeva zamjenu glasova na način da gornji glas postaje donji i obratno. Pri tome se u suzvučjima ne smije pojaviti neskladnost. Postoji dvostruki, trostruki, četverostruki obrtajni kontrapunkt, ovisno o broju glasova. Dvostruki kontrapunkt se najčešće izvodi na intervalu oktave (slika br.1), a može se izvoditi na intervalu decime i duodecime, ovisno o tome za koliko se gornji glas premjesti dolje ili obratno.

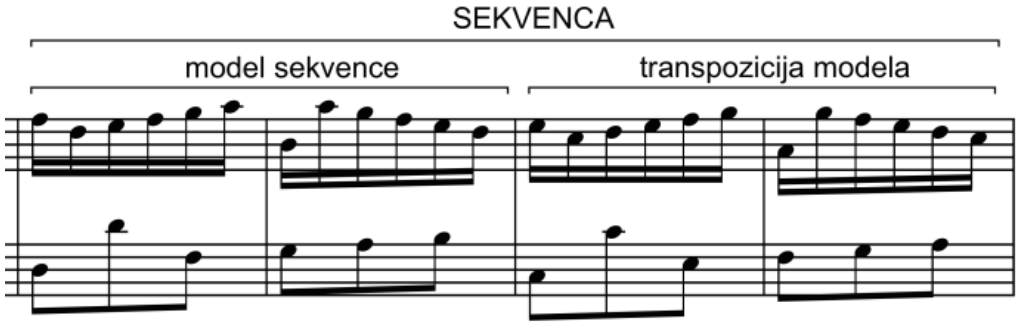

Slika br.1. *Obrtajni kontrapunkt na intervalu oktave* (Klarić, B. (2008.), *Analiza polifonih glazbenih oblika*. Zagreb, str.15.)

2.1.2. Sekvence

Sekvenca (*lat. Sequentia* - slijed) je ponavljanje određenog glazbenog modela, koji traje nekoliko doba ili taktova, za određeni interval naviše ili naniže. Ponovljeni model je

transpozicija koja zajedno sa modelom čini sekvencu (slika br.2). Kod transpozicije modela najčešće dolazi do manjih melodijskih i harmonijskih promjena.

Slika br.2.*Sekvenca*(Dedić, S. (2016), *Glazbeni oblici razdoblja baroka i klasike*. Zagreb.Str.6.)

2.1.3. Imitacija

Imitacija je skladateljski postupak u kojem se određeni glazbeni materijal iznosi u jednoj dionici te ga nakon toga druga dionica oponaša. Imitacija se često razlikuje od materijala kojeg imitira zbog prilagodbe tonalitetu. Kod imitacije su potrebna najmanje dva glasa. Dvoglasne invencije se temelje na imitaciji teme. Dok se tema imitira, glas koji je iznio temu kontrapunktira toj imitaciji.

Imitaciju možemo podijeliti na *strogu* i *slobodnu imitaciju*. Kod *stroge imitacije* glazbeni se materijal vjerno imitira i nema nikakvih intervalskih i ritamskih promjena. *Slobodna imitacija* zbog svoje transpozicije na određene ljestvične stupnjeve donosi male intervalske promjene u melodiji, ali mogu biti i određene promjene u ritmu.

Osim te dvije vrste imitacija postoji još (slika br.3): *imitacija u inverziji* u kojoj se mijenja smjer intervala tj. silazni intervali postaju uzlazni i obratno, *retrogradna imitacija* u kojoj se imitira na način da se melodija i ritam čitaju od posljednje note prema prvoj tj. unazad i*retrogradna inverzija*, inverzija teme koja se izvodi retrogradno.

Slika br.3.*Vrsteimitacije* (Dedić, S. (2016), *Glazbeni oblici razdoblja baroka i klasike*. Zagreb. Str. 7.)

Skladatelj još može koristiti imitaciju u *diminuciji* (notne vrijednosti su dvostruko kraće od onih u temi), *augmentaciji* (notne vrijednosti u imitaciji su dvostruko duže od onih u temi), *strettu* (imitacija teme započinje za vrijeme izlaganja teme) te *kanonsku imitaciju* (u potpunosti se imitira ulomak koji traje nekoliko taktova).

3. Oblik i tonalni plan dvoglasnih invencija J.S. Bacha

Kao što je ranije u ovom radu opisano, J. S. Bach je napisao 15 dvoglasnih invencija. One su u zbirci organizirane po tonalitetima: 1. C-dur, 2. c-mol, 3. D-dur, 4. d-mol, 5. Es-dur, 6. E-dur, 7. e-mol, 8. F-dur, 9. f-mol, 10. G-dur, 11. g-mol, 12. A-dur, 13. a-mol, 14. B-dur, 15. h-mol. Njihov oblik je uglavnom trodijelan, ali ima i slučajeva dvodijelnosti invencije (F-dur).

Tema invencije prepoznatljiva je cjelina po svome karakterističnom ritmu i melodiji. Tema se još naziva *dux* (lat. *dux*-vođa). Dvoglasna invencija započinje izlaganjem teme u gornjem glasu. Nakon toga donji glas donosi odgovor (lat. *comes*-pratilac) na temu u donjem glasu i to najčešće na intervalu oktave (moguć je odgovor na intervalu donje kvarte odnosno na dominanti). Dok traje prvo izlaganje teme, donji glas najčešće ima pauzu, no postoje slučajevi u kojima donji glas kontrapunktira temi. Nakon izlaganja teme u oba glasa slijedi međustavak. Međustavak čini glazbeni materijal u kojem se koriste sekvence koje se temelje na materijalu teme invencije. Također, međustavak najčešće modulira u dominantni ili paralelni tonalitet. Nakon toga započinje drugi dio invencije koji je prepoznatljiv po tome što se tema izlaže u donjem glasu (dominantni ili paralelni tonalitet) nakon čega slijedi odgovor u gornjem glasu. U drugom dijelu invencije pojavljuju se brojne modulacije u bliže tonalitete i kao glazbeni materijal koriste se dijelovi teme koji se najčešće kontrapunktski obrađuju. Tema se može pojaviti i u cijelosti. Nakon svih modulacija slijedi povratak u osnovni tonalitet. Pojavom teme u osnovnom tonalitetu označava se početak trećeg dijela invencije. Ako pojava teme u osnovnom tonalitetu izostane, onda se radi o dvodijelnoj invenciji. Invencije završavaju kadencom na samom kraju.

4. Analiza dvoglasnih invencija

U ovom poglavlju analiziraju se tri Bachove invencije. U njima se razgraničavaju njihovi dijelovi (dvodijelnost ili trodijelnost), prikazuje tonalni plan svakog dijela te analiziraju se postupci polifone obrade kao što su vrste imitacije, obrtajni kontrapunkt te sekvence koji su ranije definirani u ovom završnom radu.

4.1.Dvoglasna invencija br. 1 u C-duru

Dvoglasna invencija u C-duru započinje izlaganjem teme u gornjem glasu i traje samo pola takta (završava osminkom g^1 na trećoj dobi). Nakon šesnaestinske pauze u donjem glasu počinje imitacija teme ili odgovor na intervalu oktave. Za to vrijeme u gornjem glasu iznosi se kontrapunkt. Izlaganje teme i odgovora još jednom se ponavlja u drugom taktu zbog kratkoće teme, ali ovaj put na dominanti (slika br.4).

Slika br.4.*Izlaganje teme* (Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

U 3. taktu započinje međustavak, koji se može vidjeti na slici br. 5. U međustavku se koristi tematski materijal u inverziji i to u silaznim sekvencama (za interval velike sekunde naniže). Model sekvence započinje na drugoj šesnaestinki u taktu a završava na prvoj šesnaestinki na trećoj dobi. Međustavak modulira u dominantni G-dur i u njemu se još jednom provodi tema u donjem glasu na dominanti G-dura (početak 5. takta).

Slika br.5.*Međustavak* (3-6takt), (Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Međustavak završava kadencom u G-duru što tumačimo kao najavu 2. dijela invencije.

Drugi dio invencije naziva se još i drugom provedbom. Započinje u 7. taktu (slika br.6) izlaganjem teme u donjem glasu (dominantni G-dur). Nakon toga slijedi odgovor u gornjem glasu na intervalu oktave. U 8. taktu se to sve još jednom ponavlja, ali na dominanti G-dura. Kontrapunkt koji se iznosi dok traje imitacije teme isti je kao i na samom početku invencije. U 9. taktu tema je inverziji i modulira u C-dur te slijedi odgovor. Nakon toga se tema i odgovor u inverziji ponavljaju u 10. taktu, ali za interval velike sekunde naviše modulirajući u d-mol na samom kraju 10. takta.

Slika br.6. *Druga provedba* (7-10 takt),

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

U 11. taktu započinje 2. međustavak u dosegnutom d-molu. Građa 11. i 12. takta temelji se na sekvencama na način da se u donjem glasu iznosi tema u inverziji i ona služi kao model sekvence te ima svoju transpoziciju za interval velike sekunde naniže što je čest slučaj kod Bacha. Za to vrijeme u gornjem glasu iznosi se kontrapunkt koji je isti kao kod prvog međustavka, odnosno radi se o augmentaciji prva četiri tona teme. Na početku 13. takta iznosi se tema u melodijskom a-molu u gornjem glasu. Međustavak završava u 14. taktu kadencom a-mola (slika br.7).

Slika br.7. *Drugi međustavak* (11-14takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Dio koji slijedi nakon 2. međustavka u 15. taktu (slika br.8) može se tumačiti kao treća provedba u invenciji, bez obzira što se tema ne javlja u osnovnom tonalitetu. Kadenca u a-mola koja se iznijela na kraju 2. međustavka jasno razdjeljuje glazbeni materijal te se dobiva dojam novog dijela invencije. U 15. taktu iznosi se tema u inverziji u gornjem glasu. Nakon toga donji glas donosi odgovor u inverziji modulirajući u d-mol. U 16. taktu tema se više ne iznosi u inverziji nego u osnovnom obliku tako što njen odgovor modulira u C-dur. Taktovi br. 15. i 16. mogu se tumačiti kao model sekvence koja se kasnije prenosi u 17. i 18. takt za interval sekunde naniže modulirajući u F-dur na kraju 18. takta. U 19. i 20. taktu iznosi se tematski materijal u obliku sekvence. Početak modela sekvence je druga šesnaestinka u 19. taktu te traje do prve šesnaestinke 3. dobe toga takta. Transpozicija modela sekvence je za interval velike sekunde naviše. Sličan model koristio se i u 1. međustavku samo što se je tematski materijal izneo u inverziji.

Kontrapunkt koji prati imitacije teme u ovoj invenciji uvijek ostaje isti ili barem sličan. Takav kontrapunkt naziva se *stalni kontrapunkt*.

Slika br.8.*Treća provedba* (15-22 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

4.2. Dvoglasna invencija br. 4 u d-molu

Dvoglasna invencija u d-molu započinje temom u šesnaestinkama (slika br.9) u gornjem glasu. Tema traje dva takta nakon čega dolazi do iznošenja odgovor na intervalu oktave u donjem glasu. Dok se u donjem glasu iznosi odgovor u gornjem glasu se iznosi kontrapunkt u osminkama (slika br.10).

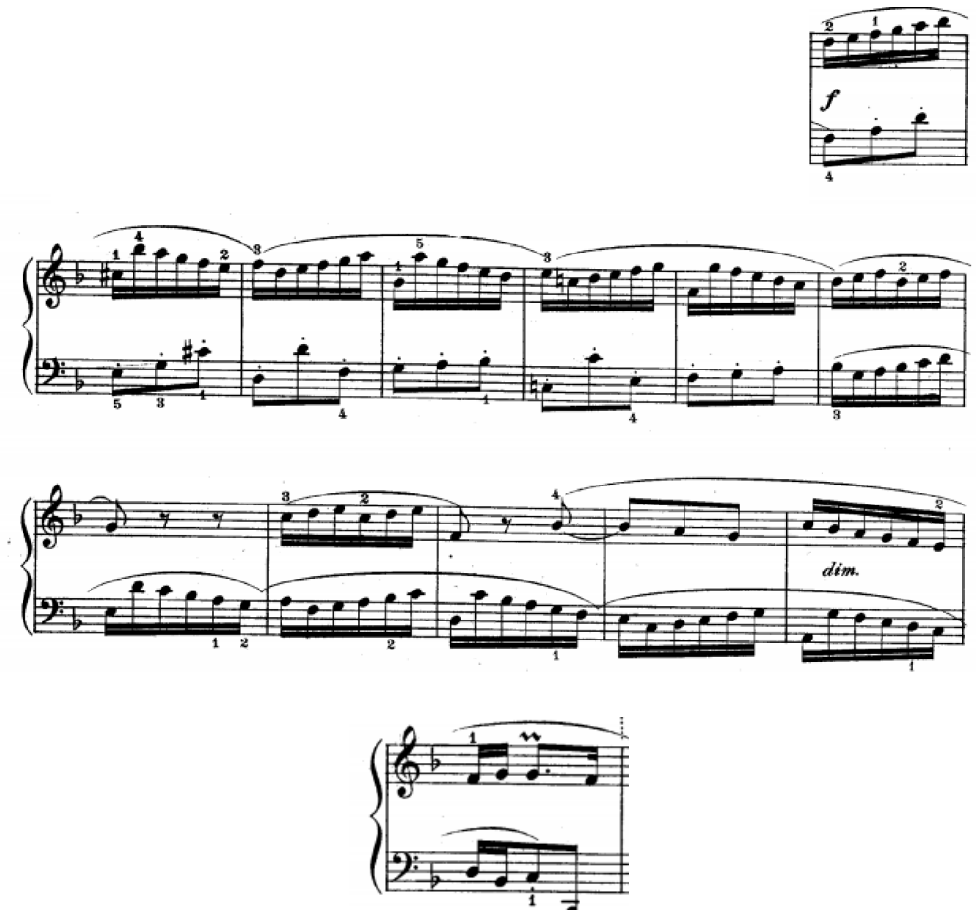
Slika br.9.*Tema* (Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Slika br.10. *Tema i odgovor*(1-4 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

U 5. taktu započinje 1. međustavak (slika br.11). Sastoji se od sekvenci sa tematskim materijalom. S obzirom na sadržaj, međustavak se može podijeliti na dva dijela. Prvi dio međustavka sastoji se od silaznih sekvenci za interval sekunde naniže u gornjem glasu. Model sekvence čine prva dva takta tog međustavka. Za to vrijeme u donjem glasu se iznosi kontrapunkt u osminkama. U 9. taktu sekvencama se preko prirodnog VII. stupnja modulira u paralelni F-dur. Drugi dio međustavka započinje u 11. taktu kada se tematski materijal prebacuje u donji glas. Sekvence su ponovno silazne ali ovoga puta posljednja transpozicija sekvence u 15. taktu skače za interval kvarte naniže. U 17. taktu završava međustavak kadencom F-dura. To se može tumačiti kao najava drugog dijela invencije (druga provedba).

Slika br.11.*Prvimeđustavak* (5-17 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Drugi dio invencije započinje u 18. taktu pojavom teme u paralelnom F-duru u donjem glasu (slika br.12). U gornjem glasu iznosi se kontrapunkt u osminkama što je karakteristično za kontrapunkt u ovoj invenciji.

Slikabr.12.-*Tema u drugoj provedbi*(18-19 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Nakon izlaganja teme u 2. provedbi slijedi drugimeđustavak u 20. taktu (slika br.13). U 20. taktuskladatelj u donjem glasu koristi tematski materijal dok je u gornjem glasu triler koji je već započeo u 19. taktu kod izlaganja teme. U 22. i 23. taktu pojavljuje se model sekvence koji u 23. taktu modulira u g-mol. Nakon toga slijedi transpozicija sekvence za interval sekunde niže u F-duru koji možemo vidjeti u 24. taktu.

Slikabr.13. *Drugi međustavak* (20-25 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Nakon međustavka slijedi modulacija u a-mol u taktu br. 26 i izlaganje teme u gornjem glasu . U donjem glasu iznosi se kontrapunkt u osminkama. Nakon izlaganja teme slijedi treći međustavak u 28. taktu (slika br.14). On se sastoji od tematskog materijala i sekvenci. U 30. i 31. taktu je model sekvence sa tematskim materijalom nakon čega se iznose njegove transpozicije za interval terce na više što čini sekvencu. U 29. taktu u donjem glasu je pedalni ton koji traje sve do 34. takta u kojem se iznosi kontrapunkt u osminkama. Međustavak završava sa 37. taktom u kojem je kadenca a- mola.

Slika br.14. *Treći međustavak* (28-37 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

U 38. i 39. taktu izlaže se tema u donjem glasu u g-molu (slika br.15). U gornjem glasu je kontrapunkt koji se kasnije javlja u 40. taktu (početak međustavka), ali na drugoj tonskoj visini. U 41. taktu dolazi do modulacije u F-dur nakon čega slijedi modulacija u osnovni d-mol, na kraju 42. takta.

Slika br.15. *Tema i međustavak* (38-43 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

U 44. taktu započinje treća provedba u invenciji (slika br.16). Tema se izlaže u gornjem glasu u osnovnom tonalitetu (d-mol) nakon čega slijedi odgovor u taktu 44 i 45 u donjem glasu na intervalu oktave. Razlika između izlaganja teme na samom početku invencije i ovog izlaganja teme je u zamjeni glasova. U 48. taktu je mala kadenca d-mola nakon čega se u gornjem glasu tema izlaže u inverziji. Invencija završava kratkom kadencom.

Slika br.16. *Treća provedba* (42-52 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

4.3 Dvoglasna invencija br.6 u E-duru

Dvoglasna invencija u E-duru karakteristična je po tome što ima potpunu reprizu, odnosno znakove ponavljanja (slika br.17). Invencija započinje temom u gornjem glasu koja traje tri takta. Za to vrijeme donji glas ima kontrapunkt u protupomaku. U 4. taktu je mala kadenca nakon čega slijedi odgovor na temu u 5. taktu u donjem glasu. Bach koristi tehniku obrtajnog kontrapunkta kod odgovora jer tema prelazi u donji glas a kontrapunkt u gornji. 8. takt je kratka kadenca. U 9. taktu započinje prvi međustavak koji traje sve do znaka ponavljanja prvog dijela. 9. i 10. takt su model sekvence koja ima svoje transpozicije za interval sekunde na niže naredna dva puta. U 10. taktu međustavak modulira u dominantni H-dur. Za vrijeme trajanja međustavka Bach koristi sinkopirani ritam kao na samom početku. Prvi dio završava *Codom* koja počinje u 18. taktu.

Slika br.17. *Prvi dio invencije* (1-20 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Druga provedba invencije započinje u 21. taktu pojavom teme u dominantnom H-duru u donjem glasu (slika br.18). Istim principom kao na samom početku invencije, nakon teme slijedi kratka kadenca te se obrtajnim kontrapunktom odgovor izlaže u gornjem glasu u 25. taktu. U 28. taktu je kratka kadenca.

Slika br.18. *Druga provedba* (21-31 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

U 29. taktu započinje međustavak koji traje sve do 42. takta (slika br.19). Kao glazbeni materijal koriste se ritamske figuracije koje su se ranije pojavljivale u kratkim kadencama između teme i odgovora u obrtajnom kontrapunktu. Na samom kraju 28. takta modulira se iz H-dura u gis-mol. U 29. taktu javlja se model sekvence koji kasnije ima svoju transpoziciju za interval sekunde na više naredna tri puta. U 33. taktu javlja se model za novu sekvencu. Model traje dva takta te kasnije ima svoju transpoziciju za interval sekunde naniže naredna dva puta. Nakon toga slijedi kadenciranje sa modulacijom u E-dur na samom kraju međustavka u 42. taktu. Za vrijeme trajanja međustavka u donjem glasu su rastvorbe u osminkama.

Slika br.19. *Drugi međustavak* (28-42 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

Treća provedba započinje u osnovnom tonalitetu (E-dur) izlaganjem teme u donjem glasu, za razliku od samog početka kada je donesena u gornjem glasu (slika br.20). Istim principom kao na samom početku, koristi se obrtajni kontrapunkt kod odgovora na temu (47-49 takt). U kratkim kadencama između teme i odgovora ovaj put i gornji glas ima sitniji ritamski pokret (46. i 50. takt). 51. i 52. takt je model koji ima svoje transpozicije za sekundu niže naredna dva puta. U 59. taktudolazi do pojave kadence kojom završava invencija.

Slika br.20. *Treća provedba*(42-62 takt)

(Izvor: http://www.freesheetmusic.net/bach/15%20Inventions.pdf)

5. Zaključak

U ovom radu analizirane su tri Bachove dvoglasne invencije (C-dur, d-mol i E-dur) od njih petnaest koje se nalaze u zbirci. Njihovom analizom definiran je oblik, tonalni plan te postupci polifone razrade koje se koriste u analiziranim invencijama. Utvrđeno je kako je osnovni postupak koji se koristi kod skladanja invencije imitacija. Bach je vješto koristio tu tehniku što se može vidjeti u analizi. Ovisno o tome na kojem se stupnju ili u kojem tonalitetu koristi imitacija teme, određuje se početak novog dijela invencije (pojava teme u paralelnom ili osnovnom tonalitetu).

Analizirane invencije sastoje se od tri dijela ili tri provedbe. Kod prve invencije u C-duru nema jasne pojave teme u osnovnom tonalitetu u trećem dijelu, ali nam *Coda* na kraju drugog dijela ukazuje na novi dio. Bach imitaciju najčešće koristi u inverziji dok su se u kontrapunktu pojavljivali i dijelovi teme u augmentaciji.

Karakteristike svakog međustavkau tri analizirane invencije su sekvence sa pomakom za interval sekundu niže ili više te korištenje tematskog materijala. Kod analiziranih invencija nije bilo većih iznimaka osim ponavljanja teme po dva puta kod invencije br.1 u C-duru zbog kratkoće teme, te potpune reprize u invenciji br.6 u E-duru. Ostale dvoglasne invencije u zbirci su uglavnom skladane po istom principu kao i ove tri analizirane. Zanimljivo je spomenuti i istaknuti invenciju br.2 u c-molu i invenciju br. 8 u F-dur zato što su skladane kanonski tj. glazbeni se materijal u potpunosti iznosi strogom imitacijom.

Dvoglasne invencije su prava vježba za mlade glazbenike koji će njihovim proučavanjem i vježbanjem zaviriti u samo mali dio velikog Bachovog stvaralaštva.

6. Sažetak

J.S.Bach najpoznatiji je i najznačajniji skladatelj razdoblja baroka. Iz njegovog opusa u ovom završnom radu posebno se ističu 15 dvoglasnih invencija koje je skladatelj namijenio u didaktičke svrhe za svojeg sina. Oblikom, invencije se najčešće sastoje od tri dijela. Njihovi se dijelovi određuju prema pojavi teme. Nakon izlaganja teme u prvom dijelu i njegovom imitacijom, u drugom dijelu tema se najčešće javlja u paralelnom ili dominantnom tonalitetu. U tom dijelu, Bach pokazuje svu raskoš polifone razrade (sekvence, razne vrste imitacije, obrtajni kontrapunkt). Početak trećeg dijela invencije označava pojava teme u osnovnom tonalitetu. Svaka invencija pokazuje individualne crte, ali su one u osnovi slične po načinu skladanja.

Ključne riječi: J. S. Bach, invencija,tema, imitacija, sekvence

7. Literatura

- Peričić, V-Skovran, D. (1991.). *Nauka o muzičkim oblicima.* Univerzitet umetnosti u Beogradu.
- Petrović, T. (2010.). *Osnove teorije glazbe*. Zagreb: Hrvatsko društvo glazbenih teoretičara.
- Dedić, S. (2016.). *Glazbeni oblici baroka i klasike.* Zagreb: Dedić, S.
- Klarić, B. (2008.). *Analiza polifonih glazbenih oblika.* Zagreb: Klarić, B.
- Andreis, J. (1942.). *Povijest glazbe*. Zagreb. Matica hrvatska.
- Tuksar, S. (2000.). *Kratka povijest europske glazbe.* Zagreb. Matica hrvatska.

8. Prilozi

PRILOG br.1.*Dvoglasna invencija br.1 u C- duru*

11
13
15
17
20

PRILOG br.2.*Dvoglasna invencija br. 4 u d- molu*

p
cresc. poco a poco
simile
f
p
cresc.
f
dim.

PRILOG br. 3.*Dvoglasna invencija br.6 u E-duru*

cresc.
f
dim.
p
p
p
cresc. p. a p.
f
p
cresc.